

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 199/2012-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. júla 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti MUDr. M. P., K., zastúpenej Advokátskou kanceláriou G. a spol., s. r. o., K., konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. T. G., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 222/2003, za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. M. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 222/2003 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby vo veci sp. zn. 23 C 222/2003 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. MUDr. M. P. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť MUDr. M. P. trovy konania v sume 314,18 € (slovom tristoštrnásť eur a osemnásť centov) na účet jej právneho zástupcu Advokátskej kancelárie G. a spol., s. r. o., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. decembra 2011 doručená sťažnosť MUDr. M. P., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 222/2003.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že *«Žalobou o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) zo dňa 27. 10. 2003 sa... domáhala, aby Okresný súd Košice I rozsudkom vyporiadal BSM sťažovateľky a odporcu: V. P..., bytom ..., K., zastúpený advokátom JUDr. J. K., CSc., so sídlom ..., K. (ďalej len „odporca“).*

V prvom rade si sťažovateľka dovoľuje dať do pozornosti Ústavnému súdu, že v konaní dochádza nedostatočnou činnosťou, či až nečinnosťou konajúceho súdu k porušovaniu jej základného ľudského práva, a to práva na spravodlivý súdny proces. Konajúci súd síce od podania predmetnej žaloby nariaďoval pojednávania a vykonával čiastkové úkony, no ani dnes, teda po viac ako 8 rokoch žiadny z týchto úkonov nevedol k právoplatnému rozhodnutiu, ktoré by odstránilo stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľka nachádza od začiatku konania, teda od roku 2003...».

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o nej nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky MUDr. M. P., trvale bytom ..., K. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Košice I vedenom pod sp. zn. 23 C/222/2003 porušené bolo.

Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C/222/2003 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sťažovateľke MUDr. M. P., trvale bytom ..., K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresnému súdu Košice I ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia ustanovenému právnenému zástupcovi: Advokátska kancelária G. a spol., s. r. o., so sídlom ..., K., za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR, vo výške 314,18 Eur na účet na účet vedený v ..., č. účtu: ... do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 199/2012-33 z 19. apríla 2012 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľky a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení sp. zn. Spr. 126/2011 z 9. februára 2012, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 14. februára 2012, uviedol chronologický prehľad úkonov okresného súdu a účastníkov konania a poukázal na skutkovú zložitost' prerokovávanej veci, ako aj na problémy súvisiace s účasťou odporcu a jeho právneho zástupcu na pojednávaniach. K samotnej podstate sťažnosti uviedol, že *„Aj napriek skutkovej náročnosti prejednávanej veci doterajšia dĺžka konania nezodpovedá požiadavke na rýchly a spravodlivý proces. Vybavujúcu sudkyňu som dňa 8. 11. 2011 písomne upozornil na vzniknuté prieťahy v konaní a uložil som jej urýchlene vo veci konať.“*

Právny zástupca sťažovateľky nevyužil možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu z 9. februára 2012.

II.

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh namietaného konania:

1. Žaloba sťažovateľky, ktorou sa domáha vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, bola okresnému súdu doručená 4. novembra 2003; spis bol pridelený zákonnej sudkyňi JUDr. B. a zaevidovaný pod sp. zn. 23 C 222/2003.
2. Dňa 2. decembra 2003 okresný súd doručil žalobu na vyjadrenie odporcovi.
3. Dňa 27. januára 2004 okresný súd vyzval účastníkov konania na označenie dôkazov a predloženie listinnej dokumentácie, zároveň vyzval sťažovateľku na doplnenie žaloby (sťažovateľka ho doručila 12. februára 2004).

4. Doplnenú žalobu okresný súd 17. marca 2004 predložil na vyjadrenie odporcovi (v lehote 20 dní).

5. Dožiadaniami z 19. júla 2004 a 27. augusta 2004 okresný súd zisťoval v peňažných ústavoch informácie o stave finančných prostriedkov účastníkov konania.

6. Dňa 18. februára 2005 okresný súd nariadil pojednávanie na 22. marec 2005, na ktorom vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov a ich právnych zástupcov a pojednávanie odročil na 5. júl 2005, ktoré následne odročil na 4. august 2005.

7. Dňa 26. mája 2005 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom S. K. (ďalej len „TU“).

8. Právny zástupca sťažovateľky okresnému súdu oznámil, že medzi účastníkmi konania došlo k dohode o zostatkovej hodnote hnutelných vecí (oznámenie bolo okresnému súdu doručené 3. augusta 2005).

9. Dňa 4. augusta 2005 sa uskutočnilo pojednávanie bez prítomnosti sťažovateľky (jej právny zástupca bol prítomný); okresný súd pojednávanie odročil na neurčito pre účely pokusu o mimosúdnu dohodu.

10. Dňa 16. septembra 2005 sťažovateľka okresnému súdu oznámila, že právny zástupca odporcu a odporca sa na rokovaní o mimosúdnej dohode nezúčastnili.

11. Dňa 26. septembra 2005 okresný súd odstúpil spis TU pre účely vypracovania znaleckého posudku v lehote 30 dní. TU požiadala 14. novembra 2005 o predĺženie lehoty na podanie znaleckého posudku; okresný súd uznesením z 16. novembra 2005 predĺžil lehotu na podanie znaleckého posudku do 31. januára 2006, pričom 8. februára 2006 urgoval TU a požiadal o jeho predloženie v lehote 3 dní. (TU zaslala okresnému súdu znalecký posudok 16. februára 2006).

12. Dňa 10. marca 2006 okresný súd rozhodol o priznaní znalečného a 20. apríla 2006 nariadil pojednávanie na 22. jún 2006.

13. Pojednávanie nariadené na 22. jún 2006 bolo odročené pre neprítomnosť odporcu na 2. november 2006. Právny zástupca odporcu požiadal 31. októbra 2006 o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie s inými povinnosťami. Okresný súd žiadosti vyhovel a odročil pojednávanie na 11. január 2007.

14. Pojednávanie uskutočnené 11. januára 2007 bolo po oboznámení sa s priebehom doterajšieho konania odročené na 17. máj 2007, z ktorého sa ospravedlnil právny zástupca

odporcu; okresný súd odročil pojednávanie na 6. september 2007, ktoré bolo po ďalšom ospravedlnení odročené na 8. október 2007. Odporca oznámil okresnému súdu 26. septembra 2007 zmenu svojho právneho zástupcu.

15. Dňa 8. októbra 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, účastníci konania boli prítomní; pojednávanie bolo odročené na 6. november 2007.

16. Na pojednávaní uskutočnenom 6. novembra 2007 účastníci konania predložili návrhy a okresný súd pojednávanie odročil na 13. december 2007.

17. Dňa 13. decembra 2007 sa pojednávanie uskutočnilo za prítomnosti účastníkov konania a bolo odročené na 29. február 2008 (tento termín pojednávania okresný súd 25. februára 2008 zrušil z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania).

18. Dňa 24. januára 2008 okresný súd uznesením ustanovil znalkyňu pre účely určenia hodnoty súkromnej zubnej ambulancie sťažovateľky; spis bol znalkyni doručený 14. februára 2008.

19. Ustanovená znalkyňa predložila 13. marca 2008 okresnému súdu námietky proti svojmu ustanoveniu. Okresný súd preto 19. marca 2008 uznesením ustanovil nového znalca (znaleckú organizáciu M., s. r. o., K.), ktorý 9. mája 2008 doručil okresnému súdu znalecký posudok; okresný súd 16. mája 2008 doručil znalecký posudok účastníkom na vyjadrenie (sťažovateľka sa k nemu vyjadrila v podaní doručenom okresnému súdu 29. mája 2008, odporca sa v lehote určenej okresným súdom nevyjadril).

20. Dňa 27. júna 2008 okresný súd nariadil pojednávanie na 4. september 2008, z ktorého sa ospravedlnil odporca z dôvodu, že jeho právny zástupca je v zahraničí; okresný súd odročil pojednávanie na 19. september 2008, pričom aj toto pojednávanie z dôvodu neúčasti odporcu a jeho právneho zástupcu bolo odročené na 24. október 2008.

21. Na pojednávaní uskutočnenom 24. októbra 2008 okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorý bol doručený sťažovateľke 7. januára 2009.

22. Proti rozsudku z 24. októbra 2008 odporca podal odvolanie (okresnému súdu bolo doručené 9. januára 2009); po predchádzajúcej výzve sa k odvolaniu 11. marca 2009 vyjadrila sťažovateľka.

23. Odporca požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd jeho žiadosti uznesením z 14. júla 2009 nevyhovel; proti tomuto uzneseniu podal odporca 30. októbra 2009 odvolanie.

24. Okresný súd doručil 11. novembra 2009 spis Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pre účely rozhodnutia o odvolaniach odporcu. Krajský súd uznesením z 18. marca 2010 zrušil rozsudok okresného súdu z 24. októbra 2008 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom zároveň potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým nepriznal odporcovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

25. Dňa 27. januára 2011 bol spis pridelený novej zákonnej sudkyňi (JUDr. M.), ktorá s cieľom zistiť všeobecnú hodnotu nehnuteľností dožiadala viacero realitných kancelárií a následne nariadila pojednávanie na 24. november 2011; toto pojednávanie bolo následne odročené na neurčito.

26. Dňa 10. januára 2012 bol spis pridelený opätovne sudkyňi JUDr. B., ktorá nariadila termín pojednávania na 3. február 2012.

27. Na pojednávaní uskutočnenom 3. februára 2012 okresný súd vyhlásil v poradí druhý rozsudok vo veci samej; proti tomuto rozsudku odporca podal odvolanie (vec nie je právoplatne skončená).

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha, aby ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 222/2003 došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Predmetom konania, v ktorom sťažovateľka namieta zbytočné priet'ahy, je rozhodovanie o jej žalobe, ktorou sa domáha vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie vo veciach vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom v tejto oblasti existuje stabilizovaná judikatúra všeobecných súdov, a preto nemožno vec sťažovateľky z právneho hľadiska považovať za zložitú. Ústavný súd pripúšťa, že vec možno (vzhľadom na potrebu vykonať časovo náročnejšie dokazovanie) z faktického hľadiska považovať za zložitejšiu. Zároveň ale konštatuje, že faktickou zložitou veci nemožno ospravedlňovať stav, v akom sa namietané konanie nachádzalo v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu. Ústavný súd prihliadol na skutočnosť, že aj predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení poukázal na skutkovú náročnosť prerokovanej veci, ale zároveň uviedol, že doterajšia dĺžka konania nezodpovedá požiadavke na rýchly a spravodlivý proces.

2. Vo vzťahu k druhému kritériu, uplatnením ktorého zisťuje, či v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, ústavný súd konštatuje, že na doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania nemalo negatívny vplyv správanie sťažovateľky ako účastníčky konania. Sťažovateľka bola v jeho doterajšom priebehu aktívna, na súdom nariadených pojednávaniach sa zúčastňovala, bola zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, na výzvy okresného súdu reagovala v určených lehotách a aj prostredníctvom sťažnosti adresovanej predsedovi okresného súdu sa domáhala urýchlenia postupu okresného súdu.

3. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v namietanom konaní ústavný súd poukázal na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99).

Vychádzajúc zo svojich zistení uvedených v časti II tohto nálezu ústavný súd konštatoval, že postup okresného súdu v namietanom konaní je poznamenaný predovšetkým neefektívnou a nesústredenou činnosťou; okresný súd síce relatívne plynulo nariad'oval pojednávania, ale väčšinu z nich z rôznych dôvodov následne odročil bez meritórneho prerokovania veci, resp. vykonania efektívneho dokazovania. Okresný súd toleroval neúčast', resp. opakované ospravedlnenia odporcu a jeho právneho zástupcu z účasti na nariadených pojednávaniach, a k jeho aktivizácii nevyužíval poriadkové opatrenia podľa § 53 OSP (pokuta, príp. hrozba pokutou). Ako neefektívny hodnotí ústavný súd aj postup okresného súdu súvisiaci so zabezpečením znaleckého dokazovania. V dôsledku nesústredeného postupu okresného súdu bol krajským súdom (jeho uznesením z 18. marca 2010) zrušený aj v poradí prvý rozsudok okresného súdu z 24. októbra 2008. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že podľa odôvodnenia zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu okresný súd pochybil, keď vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov k nehnuteľnostiam v cenách ku dňu rozvodu manželstva, a nie v cenách v čase rozhodovania súdu (vyporiadania). Podľa názoru ústavného súdu predovšetkým v dôsledku neefektívnej a nesústrednej činnosti okresného súdu nie je vec sťažovateľky ani po takmer 9 rokoch od začatia konania právoplatne skončená, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neospravedliteľné (obdobne pozri IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 261/07).

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že v namietanom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľka sa tiež domáhala, aby ústavný súd okresnému súdu uložil konať v namietanom konaní bez zbytočných prieťahov. V čase rozhodovania o sťažnosti nebolo namietané konanie ešte právoplatne skončené, a preto ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v ďalšom období konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

V zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva alebo slobody boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Keďže ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 € s poukazom na dlhotrvajúci stav právnej neistoty, ktorý „*nepriaznivo vplyva na psychiku sťažovateľky, pretože v dôsledku zlej finančnej situácie sťažovateľka ťažko komunikuje so svojimi deťmi, ktoré sa predovšetkým pod ekonomickým vplyvom otca často prikláňajú na jeho stranu...*“.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku namietaného konania, intenzitu neefektívnej a nesústrednej činnosti okresného súdu, ako aj správanie sťažovateľky ako účastníčky konania a rešpektujúc určitú mieru faktickej zložitosti veci ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátom (bod 4 výroku tohto nálezu). Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 patrí podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov odmena 123,50 €, čo spolu s režijným paušálom (7,41 €) predstavuje odmenu za jeden úkon právnej služby 130,91 €. Ústavný súd priznal úhradu trov konania za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie sťažnosti) v sume 261,82 € (2 x 130,91 €), ktorú bolo potrebné zvýšiť o 20 % DPH (52,36 €), keďže právny zástupca sťažovateľky je platcom DPH. Celková úhrada trov konania tak predstavuje sumu 314,18 €, ktorú je okresný súd povinný uhradiť v určenej lehote na účet právneho zástupcu sťažovateľky (bod 4 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2012